

ΕΚΗΒΟΛΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Κ. ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΑΘΟΔΟΣΕΙΣ
ΧΡΕΙΟΠΟΙΟΥΜΕΝ

Προετοιμάζοντας τους φοιτητές Τ.Ε.Φ.Α.Α. για τις προκλήσεις του σχολείου του 21^{ου} αιώνα

Ανδρέας Λυγερινός, Λέκτορας ΤΕΦΑΑ Δ.Π.Θ.

Οι ραγδαίες επιστημονικές και κοινωνικές εξελίξεις που καταγράφονται διεθνώς τα τελευταία χρόνια πιέζουν τους φορείς εκπαίδευσης να αναβαθμίσουν το ρόλο του σχολείου ώστε να το καταστήσουν ικανό να ανταποκριθεί στις επιταγές των καιρών. Ήδη πολλές αναπτυγμένες οικονομικά και εκπαιδευτικά χώρες θέλοντας να προλάβουν τις νέες συνθήκες επιτοχύνουν τον εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών συστημάτων τους. Στη νέα διεθνή κατάσταση που δημιουργείται κύρια από την παγκοσμιοποίηση και την κοινωνία της πληροφορίας, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρόσφατα εξέδωσε ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό τον συντονισμό των κρατών-μελών προς μια κοινή κατεύθυνση που αποβλέπει στη διαμόρφωση ενός νέου ευρωπαίου πολίτη, εφοδιασμένου με τις δεξιότητες που απαιτεί η σύγχρονη εποχή (ΥΠΕΠΘ, 2004; Johnson & Deshpande, 2000). Η Ευρώπη της γνώσης δημιουργείται στηριζόμενη στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ανοίγοντας νέους δρόμους στην επικοινωνία, την έρευνα και την ανάπτυξη. Σκοπός του κειμένου είναι να δείξει που πάει το αυριανό σχολείο, ποιος είναι ο ρόλος του δασκάλου σ' αυτό το σχολείο, γιατί πρέπει να επαναπροσδιοριστεί η εκπαιδευτική πολιτική και πως ένα Πανεπιστημιακό Τμήμα ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εισηγείται ότι τα σχολικά αναλυτικά προγράμματα πρέπει να ανασκευαστούν έτσι ώστε όταν ο μαθητής ολοκληρώνει την υποχρεωτική εκπαίδευση να έχει αναπτύξει την κριτική του σκέψη, να μπορεί να αυτενεργεί, να κατανοεί σε βάθος τη γλώσσα του, να έχει την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων της καθημερινότητας, να μπορεί να χρησιμοποιεί της σύγχρονες πηγές γνώσης και πληροφόρησης και να επικοινωνεί με τους «συμπολίτες του στον υπόλοιπο κόσμο». Παράλληλα πρέπει να είναι συνεργάσιμος, ευέλικτος, αποφασιστικός και να δείχνει σεβασμό προς το διαφορετικό. Τέλος, ο αυριανός ευρωπαίος πολίτης πρέπει να καταστεί

ικανός να αυτό-μορφώνεται και να αναπτύξει τις δεξιότητες που απαιτούνται για δια-βίου μάθηση ώστε ως ενήλικας να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις προκλήσεις μιας διαρκώς μεταβαλλόμενης κοινωνίας.

Με βάση το κείμενο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, οι γνωστικές περιοχές που αποτελούν τη βάση για την επίτευξη αυτών των δεξιοτήτων είναι η γλώσσα, τα μαθηματικά και οι φυσικές επιστήμες, ενώ το διαβατήριο για το σύγχρονο κόσμο ο μαθητής θα το αποκτήσει με την καλή γνώση των ξένων γλωσσών και την άνετη χρήση των νέων τεχνολογιών. Η σχολική φυσική αγωγή έχει να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο διότι θεωρείται ως μια βασική εκπαιδευτική δραστηριότητα για την ισορροπημένη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την εδραίωση της υγείας. Σύμφωνα μ' αυτές τις προτάσεις η σχολική αναδιοργάνωση θα πρέπει να ξεκινήσει με τη μεταστροφή της εκπαιδευτικής φιλοσοφίας, έτσι ώστε η εκπαίδευση να έχει σαν βάση τις ανάγκες του μαθητή. Η νέα τεχνολογία σήμερα δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή τόσο για άμεση και οικονομική πρόσβαση στη γνώση (διαδίκτυο, ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες) όσο και για επικοινωνία με άλλα άτομα που έχουν κοινά μορφωτικά ενδιαφέροντα και βρίσκεται σε μεγάλες αποστάσεις. Η τηλε-εκπαίδευση και τα πολυμέσα σε πολλά κράτη ήδη αποτελούν τα βασικά εργαλεία αυτής της τάξης.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η ραγδαία αλλαγή στην αποστολή της εκπαίδευσης θα οδηγήσει σε μια ανάλογη αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτικού. Τα αποτελέσματα ερευνών δεν δίνουν περιθώρια αμφισβήτησης στο γνωμικό του λαού μας «μ' όποιον δάσκαλο καθίσεις, τέτοια γράμματα θα μάθεις» δείχνοντας έτσι την καταλυτική σχέση που έχει η ποιότητα του δασκάλου στην εκπαίδευση και καλλιέργεια του μαθητή. Αναπόφευκτα λοιπόν σήμερα τίθενται μια σειρά ερωτήματα για το τι στοιχεία πρέπει να χαρακτηρίζουν το δάσκαλο που θα διδάξει τους πολίτες του αύριο. Η στόχευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

όπως διατυπώθηκε παραπάνω είναι φανερό ότι θα επιφέρει σημαντικές μεταβολές τόσο στη παιδαγωγική φιλοσοφία και στις πρακτικές διδασκαλίας, όσο και στη διαμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων. Ο δάσκαλος, από απλός μεταδότης της γνώσης που είναι σήμερα, θα πρέπει να γίνει διαμεσολαβητής για την απόκτηση της γνώσης και συντονιστής της μάθησης. Η προσπάθειά του θα πρέπει να εστιάζεται στο πώς θα καταστήσει το μαθητή από παθητικό αποδέκτη και ακροατή της διδασκαλίας που είναι σήμερα, σε ενεργό μέλος μιας ευρύτερης ομάδας εργασίας που θα έχει την ικανότητα να κρίνει, να συγκρίνει, να διανοείται, να συνθέτει, να εφαρμόζει και να δημιουργεί.

Ωστόσο, τα αποτελέσματα μιας πρόσφατης δημοσκόπησης δείχνουν ότι πρέπει να γίνουν σημαντικές αλλαγές για να ξανακερδίσουν οι εκπαιδευτικοί και το σχολείο την εμπιστοσύνη των πολιτών (<http://www.e-paideia.net>, 2004). Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σκιαγραφείται η εξής εικόνα για την κατάσταση της εκπαίδευσης στην χώρα μας: α) το 90% θεωρεί πως η σχολική εκπαίδευση δεν προετοιμάζει κατάλληλα τους νέους για τις ανάγκες της εποχής, β) το 70% θεωρεί πως οι εκπαιδευτικοί έχουν περιορισμένη κατάρτιση και γ) το 57% πιστεύει πως δεν υπάρχει σχέση της εκπαίδευσης με την επαγγελματική ανάπτυξη των νέων. Σε άλλη μελέτη φαίνεται ότι οι εν ενεργεία καθηγητές φυσικής αγωγής έχουν μειωμένη ικανότητα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά καινοτόμες δράσεις στο πλαίσιο του μαθήματος (Αυγερινός, Παπαχαρίσης, Γούδας & Κιουμουρτζόγλου, 2002). Παράλληλα, υπάρχουν ενδείξεις ότι οι μαθητές μας απαξιώνουν το σχολείο υιοθετώντας σε υψηλά ποσοστά μια αρνητική στάση προς αυτό με το πέρασμα στην εφηβεία (Αυγερινός, Almond, Στάθη & Κιουμουρτζόγλου, 2002).

Τα παραπάνω δεδομένα και ο αυξανόμενος ρυθμός των κοινωνικών και επαγγελματικών αλλαγών επιβάλλουν τον επανασχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης υλοποιεί σειρά αλλαγών με σκοπό να προετοιμάσει καλύτερα τους αυριανούς καθηγητές φυσικής αγωγής ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των μαθητών και τις προκλήσεις του σχολείου του 21^{ου} αιώνα. Οι αλλαγές αυτές αφορούν στο πρόγραμμα σπουδών, στις μεθόδους και τα μέσα διδασκαλίας, στην αναβάθμιση του προγράμματος πρακτικής άσκησης, στις ευκαιρίες για συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα και εκπαιδευτικές δράσεις, και στις μεταπτυχιακές σπουδές.

Το πρόγραμμα σπουδών έχει επανασχεδιαστεί ώστε να εφοδιάσει τον φοιτητή με θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις που θεωρούνται σήμερα αναγκαίες για το σύγχρονο σχολείο. Οι μέθοδοι και τα μέσα διδασκαλίας βοηθούν τους φοιτητές όχι μόνο να κατανοήσουν σε βάθος τα γνωστικά αντικείμενα, αλλά τους εφοδιάζουν με δεξιότητες και εμπειρίες που θα χρησιμοποιήσουν άμεσα όταν θα εμπλακούν στην εκπαίδευση ως δάσκαλοι. Η τακτική χρήση της ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης και διαδικτύου, η επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η συμμετοχή σε forums, η εκπαίδευση μέσω ηλεκτρονικής τάξης (e-class), η εκπαίδευση από απόσταση μέσω τηλε-διάσκεψης, τα φροντιστήρια, τα υποχρεωτικά εργαστήρια, και η εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες είναι ορισμένες μόνο από τις καινοτομίες που χρησιμοποιούνται σήμερα. Το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης που υλοποιείται για δύο εξάμηνα σε δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εμπλέκει όλους τους φοιτητές που καλούνται να υλοποιήσουν στην πράξη όλα όσα απαιτείται να γνωρίζει ο αυριανός καθηγητής φυσικής αγωγής. Ο σχεδιασμός καινοτόμων μαθημάτων (που αφορούν στην υγεία, την ισότητα, την αποδοχή της διαφορετικότητας, τις δεξιότητες ζωής, τη διαθεματική διδασκαλία κ.ά.), η διαχείριση της τάξης, η εισαγωγή στη διδασκαλία νέων τεχνολογιών και πολυμέσων, η συμμετοχή σε διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου είναι ορισμένα από τα περιεχόμενα της πρακτικής άσκησης. Οι φοιτητές του Τμήματος παράλληλα με τη φοίτηση στον προπτυχιακό κύκλο έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε ερευνητικές ομάδες που υλοποιούν ερευνητικά προγράμματα και να γνωρίσουν μέσα από τα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών την οργάνωση άλλων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Τέλος, το Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Άσκηση και Ποιότητα Ζωής» που υλοποιεί το Τμήμα σε συνεργασία με το ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας δίνει τη δυνατότητα τόσο στους φοιτητές του Τμήματος να εξειδικευτούν σε τέσσερις διαφορετικές γνωστικές περιοχές, όσο και στους εργαζόμενους στην εκπαίδευση,

στον αθλητισμό και στην υγεία να φοιτήσουν σε ένα ευέλικτο εξ αποστάσεων πρόγραμμα εντατικής φοίτησης.

Οι παραπάνω ενέργειες του ΤΕΦΑΑ του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης σίγουρα είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά αποκομμένες από ένα συνολικό προγραμματισμό και επανασχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής δεν μπορούν να διασφαλίσουν ένα ποιοτικό και σύγχρονο σχολείο ούτε ένα δάσκαλο που θα μένει επίκαιρος στο ρόλο του. Η Φιλανδία ίσως πρέπει να αποτελεί ένα παράδειγμα προς μίμηση γιατί οι κυβερνήσεις της αντιμετωπίζουν σταθερά την βασική εκπαίδευση, την έρευνα και την τριτοβάθμια εκπαίδευση ως βασικούς τομείς επένδυσης. Η Φιλανδία χαρακτηρίστηκε από το Παγκόσμιο Οικονομικό Forum το 2004 ως η πιο ανταγωνιστική οικονομία του κόσμου λόγω της «κουλτούρας καινοτομιών» που διαθέτει στο επίπεδο της εκπαίδευσης. Φαίνεται λοιπόν ότι τα μέτρα πρέπει να είναι συνολικά και προγραμματισμένα σε βάθος χρόνου για να υπάρξει αποτέλεσμα. Η αύξηση χρηματοδότησης της παιδείας, η ευρεία εισαγωγή νέων τεχνολογιών, η σύνδεση των επιμέρους βαθ-

μίδων της εκπαίδευσης, η διαρκής και σύνθετη αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου θα αποτελέσουν ορισμένες ασφαλιστικές δικλείδες ποιότητας αν επιθυμούμε ως κράτος να προλάβουμε τις εξελίξεις.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Αυγερινός, Α., Almond, L., Στάθη, Α. & Κιουμουρτζόγλου, Ε. (2002). Τρόπος ζωής και φυσική δραστηριότητα Ελλήνων μαθητών. Φυσική Δραστηριότητα και Ποιότητα Ζωής www.pe.auth.gr.

Johnson, J. and Deshpande, C. (2000). Health education and physical education: Disciplines preparing students as productive, healthy citizens for the 21st century. Journal of School Health, 70, 66-67.

ΥΠΕΠΘ (2004). Εφοδιάζοντας το ευρωπαϊκό σχολείο του 21^{ου} αιώνα με νέα αναλυτικά προγράμματα

www.physics4u.gr

Αυγερινός Α., Παπαχαρίσης Β., Γούδας Μ. & Κιουμουρτζόγλου Ε. (2002). Ο ρόλος της επιμόρφωσης καθηγητών φυσικής αγωγής σε προγράμματα «Άσκησης για Υγεία». Σύγχρονη Εκπαίδευση, 126, 130-140.

Αρχές Μάνατζμεντ και Μάρκετινγκ Οργανισμών και Επιχειρήσεων Αθλητισμού και Αναψυχής

Κωνσταντίνος Αλεξανδρής

Το παρόν βιβλίο αποτελεί μια προσπάθεια οφεισμένη των αρχών του μάνατζμεντ και μάρκετινγκ στη βιομηχανία του αθλητισμού και της αναψυχής. Απευθύνεται στους προπτυχιακούς φοιτητές των πανεπιστημιακών τμημάτων που παρακολουθούν μαθήματα που σχετίζονται με το μάνατζμεντ και μάρκετινγκ αθλητισμού και αναψυχής, στα στελέχη των αθλητικών οργανισμών, αθλητικών εταιρειών, εταιρειών αναψυχής και τουρισμού, στους προπονητές, καθηγητές φυσικής αγωγής, αθλητές και σε όλους εκείνους που ενδιαφέρονται να κατανοήσουν πως οι αρχές μάνατζμεντ και μάρκετινγκ μπορούν να εφαρμοστούν στην αγορά του αθλητισμού και της αναψυχής. Σε κάθε ενότητα παρουσιάζονται παραδείγματα με στόχο να κατανοηθεί η θεωρία, ενώ στο τέλος του βιβλίου παρουσιάζονται συνοπτικά τα προφίλ ενδεκτικών εταιρειών και οργανισμών υπό τη μορφή cases με στόχο να κατανοηθεί η θεωρία στην πράξη. Ενδεικτικά περιεχόμενα του βιβλίου αποτελούν:

ΕΚΠΟΣΕΙΣ ΧΑΙΣΤΟΠΟΥΠΙΩΝ

- Η ανάλυση της αγοράς του αθλητισμού και της αναψυχής
- Τα ειδικά χαρακτηριστικά του αθλητικού προϊόντος
- Απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες των διοικητικών στελεχών
- Ανάλυση και εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος των οργανισμών
- Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού
- Εφαρμογές των αρχών του μάρκετινγκ
- Καταναλωτική συμπεριφορά στον αθλητισμό και την αναψυχή
- Εκτίμηση της ποιότητας των υπηρεσιών αθλητισμού και αναψυχής
- Εγχώρια στον αθλητισμό
- Το πλάνο μάρκετινγκ
- Θέματα οργανωσιακής συμπεριφοράς

